

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo

Agjencia e Kosovës për Akreditim
Agencija Kosova za Akreditaciju
Kosovo Accreditation Agency

STANDARDET PËR VLERËSIMIN E PROGRAMEVE TË DOKTORATËS

AGJENCIA E KOSOVËS PËR AKREDITIM

PËRMBAJTJA

- Parathënie
- Hyrje
- Niveli i përputhshmërisë
- Standardet për vlerësimin e programeve të doktoratës
 - Struktura institucionale, mbështetja administrative dhe fondet
 - Kriteret e përzgjedhjes dhe pranimit
 - Struktura / përmbajtja e programit të doktoratës
 - Mjedisi / kapaciteti i punës kërkimore
 - Udhëheqja shkencore/Mentorimi
 - Vlerësimi
 - Rezultatet e punës kërkimore
- Fjalori
- Bibliografia

Studimet e doktoratës janë një segment i rëndësishëm i sistemit të arsimit të lartë, që lidh arsimin, kërkimin shkencor dhe inovacionin. Është një pjesë thelbësore e identitetit tradicional të një universiteti dhe në shumicën e vendeve evropiane, vetëm universitetet mund të japin një diplomë doktorature. Për shkak të natyrës së saj, e cila është trajnimi dhe studimi përmes punës kërkimore, niveli i doktoratës duhet të diferencohet nga cikli i parë dhe i dytë i studimeve, përkatësisht diploma bachelor dhe master. Gjatë dy dekadave të fundit universitetet kanë bërë përpjekje të mëdha për të përmirësuar sistemin e tyre të sigurimit të cilësisë dhe, në përputhje me rrethanat, niveli i ciklit të tretë të studimeve duhet të jetë i përqendruar në cilësi. Praktika evropiane tregon se institucionet e arsimit të lartë i kanë kushtuar një vëmendje të madhe përgjegjshmërisë dhe përmirësimit të cilësisë, të rëndësishme për të tre ciklet. Programet e doktoratës duhet të zhvillohen dhe mirëmbahen duke përmbyshur një sërë kriteresh, por është e rëndësishme të merret në konsideratë që puna kërkimore/hulumtuese shkencore është në thelb të studimit të doktoratës. Për shkak të kësaj, elementët e procesit të cilësisë janë të ndryshme nga dy ciklet e para dhe specifike për programet e doktoratës.

Sistemi i arsimit të lartë në Kosovë ka punuar intensivisht në përmirësimin e sistemeve të sigurimit të cilësisë në institucionet e arsimit të lartë, të cilat përballen me shumë sfida, nga ato sociale, ekonomike e strukturore. Kosova, duke qenë një vend në proces të ndryshimit, me një numër në rritje të institucioneve të arsimit të lartë dhe një përqindje të lartë të të rinjve që hyjnë në arsimin e lartë, deri më tani, fokusi ka qenë, kryesisht, në programet e nivelit bachelor dhe master. Me një vetëdije të rritur institucionale për një nevojë për programe cilësore dhe rritje të motivimit institucional për të regjistruar dhe trajnuar më shumë kandidatë për doktoratë, është njohur që programet e doktoratës duhet të vlerësohen dhe akreditohen në lidhje me standardet specifike të doktoratës.

Agjencia e Kosovës për Akreditim ka identifikuar sfidat kryesore me të cilat përballlet sigurimi i arsimit të lartë në vend. Niveli i studimeve të doktoratës është një nga këto përparësi. Legjislacioni ekzistues për arsimin e lartë ka mbuluar tashmë disa aspekte të studimit të doktoratës dhe disa programe doktorature janë akredituar tashmë në bazë të këtij legjislacioni. Standardet e reja kërkojnë të zgjerojnë dhe zhvillojnë fushën e këtij legjislacioni në mënyrë që të përmirësojnë më tej cilësinë e programeve të doktoratës. Standardet e reja pritët gjithashtu të ofrojnë një kornizë e cila do të lehtësojë krijimin e më shumë programeve të doktoratës.

Doktorata përfaqëson ciklin e tretë të studimeve të arsimit të lartë, si i tillë, shërben për të lidhur Zonën Evropiane të Arsimit të Lartë (EHEA) me Zonën Evropiane të Kërkimit Shkencor (ERA). Kështu, doktorata ka një rol të rëndësishëm për krijimin e njohurive të reja dhe kontributin për një shoqëri të bazuar në dije. Tradicionalisht, mbajtësit e gradave të doktoratës mbijetuan kryesisht në akademi si studiues dhe mësues. Sidoqoftë, sot, të diplomuarit e doktoratës duhet të jenë të përgatitur për një gamë të gjerë të karrierave, përfshirë ato të jashtme akademike. Për t'i përgatitur ato për këto role dhe përgjegjësi më të gjera, studimi i doktoratës kërkon një sërë ndryshimesh dhe të strukturohet në mënyrë që të mbështesë misionin më të larmishëm të një studimi modern të doktoraturës.

Programi i doktoraturave evropiane ka qenë në proces të vazhdueshëm të ndryshimit që nga viti 2005. Pothuajse të gjitha universitetet evropiane morën pjesë në këtë proces dhe kanë përqendruar përpjekjet në ristrukturimin dhe rafinimin e përmbajtjes për të përmbushur gamën më të larmishme të karrierave që fituesit e tillë të titujve do të ndjekin. Vëmendje e veçantë i është kushtuar krijimit të shkollave të dedikuara për doktoratë që janë në provë në më shumë se 85% të universiteteve evropiane.

Universitetet evropiane, si dhe shoqatat dhe organet përkatëse, siç është *Këshilli i Shoqatës së Universitetit Evropian për Studimet e Doktoratës* mbështesin heterogjenitetin në organizimin institucional, por të gjitha universitetet ndajnë një përkushtim për cilësi dhe një pikëpamje të ngjashme të rezultateve të kërkuara nga programe të tilla. Një qasje e tillë ngriti një prag për cilësi nga njëra anë, ndërsa nga ana tjetër, mundësoi lëvizshmëri dhe bashkëpunim më të madh ndërmjet institucioneve, gjithashtu lehtësoi një shumëllojshmëri të formateve të mjedisit kërkimor për kandidatët për doktoratë, duke përfshirë krijimin e programeve të përbashkëta të doktoratës. Ky është sigurisht një mjet i fuqishëm në pasurimin institucional dhe individual, veçanërisht kur një institucion synon të rrisë kapacitetin e tij kërkimor. Ndërsa studimet e doktoraturës janë një përpjekje globale, dhe gjithashtu janë një faktor i rëndësishëm për të mundësuar që universitetet të luajnë rol kryesor rajonal për zhvillimin shoqëror dhe ekonomik.

Doktoratura ofron trajnime përmes hulumtimit për kërkime shkencore, dhe në thelb është shumë i ndryshëm nga dy ciklet e para që bazohen në mësimdhënie. Ai gjithashtu duhet të jetë i adaptueshëm për nevojat individuale, duke lejuar kandidatët e doktoratës të zgjedhin rrugën e tyre dhe të drejtohen nëpër fushat e zgjedhura të kërkimit. Niveli i doktoratës është një proces shumë i kërkuar për arsimin e lartë dhe kërkon që institucionet e arsimit të lartë të përgatiten, me aftësi dhe mjete të ndryshme. Kështu, studimi i doktoratës shtrën kërkesa për institucionet, si dhe për mentorët dhe kandidatët për doktoratë.

Dokumenti i tanishëm siguron një seri standardesh për programet e doktoratës (programet e PhD-së) pavarësisht fushës së kërkimit. Standardet e deklaruar bazohen në dokumente përkatëse të politikave evropiane mbi arsimin e doktoraturës, rekomandime dhe udhëzime të ndryshme, dhe nga praktika të mira të institucioneve evropiane. Arsyetimi për Standardet dhe vetë Standardet u është paraqitur përfaqësuesve të institucioneve të arsimit të lartë të Kosovës në Tetor deri në Dhjetor 2019. Vlerësimet që rezultuan e kanë informuar këtë version përfundimtar. Reagime/vlerësime të mëtejshme u morën pas vendosjes së draft dokumentit në uebfaqen e AKA-së. Kjo u ofroi të gjithë palëve të interesuara mundësinë për të komentuar dhe bërë sugjerime. Versioni përfundimtar i Standardeve është miratuar nga Këshilli Shtetëror i Cilësisë, më 25.06.2020, dhe ka hyrë në fuqi më 25.06.2020.

Standardet mbulojnë shtatë komponentë kryesorë. Secili komponent është i ndarë në dy lloje të standardeve: **Thelbësore** dhe **plotësuese**. Ndërsa *standardet thelbësore* duhet të përmbushen në procesin e vlerësimit, standardet plotësuese ofrojnë karakteristika të tjera të dëshirueshme që pasqyrojnë praktikën e mirë të ndjekur në shumë universitete evropiane.

NIVELI I PËRPUTHSHMËRISË

Standardet ndahen në dy lloje, thelbësore dhe plotësuese. Në total, ekzistojnë **52 standarde: 36 standarde thelbësore** dhe **16 standarde plotësuese**. Të gjitha standardet thelbësore janë të detyrueshme për të arritur një vlerësim pozitiv. Një program doktorate mund të akreditohet në rast të pajtueshmërisë së plotë ose thelbësore.

NË PËRPUTHJE TË PLOTË

Për të qenë plotësisht në përputhje, programi i doktoratës duhet të plotësojë **të gjitha standardet thelbësore** dhe të paktën **12 nga standardet plotësuese**.

NË PËRPUTHJE SUBSTANCIALE

Për të qenë në përputhje thelbësore/substanciale, **të gjitha standardet themelore/thelbësore** duhet të përmbushen. Përveç këtyre, standardet plotësuese midis 1 dhe 11 duhet të përmbushen gjithashtu.

NË PËRPUTHJE TË PJESËSHME

Nëse programi **plotëson disa por jo të gjitha standardet thelbësore**, ai do të vlerësohet si një program pjesërisht i përputhshëm, **pavarësisht nga numri i standardeve plotësuese të përmbushura**. Nëse programi vlerësohet si pjesërisht i përputhshëm, ai nuk mund të akreditohet dhe procesi i vlerësimit duhet të përsëritet për të fituar pajtueshmëri apo përputhje të plotë.

E PAPËRPUTHËSHME/I PA PLOTËSUAR

Një program që nuk arrin të përmbushë asnjë standard thelbësor, pavarësisht se sa standarde plotësuese plotëson, do të vlerësohet si i papërputhshëm apo i pa plotësuar.

PËRPUTHSHMËRIA

E PLOTË

SUBSTANCIALE

E PJESËSHME

36 <i>Thelbësore</i>	36 <i>Thelbësore</i>	35 ose më pak <i>Thelbësore</i>
+	+	+
<i>Plotësuese</i>	<i>Plotësuese</i>	<i>Plotësuese</i>
12 ose më shumë	Midis 1 deri në 11	çdo numër

PERIUDHA E AKREDITIMIT

Për programet **plotësisht në përputhje**, akreditimi normalisht do të jetë për tre ose pesë vjet.

Për programet në përputhje **thelbësore apo substanciale**, akreditimi normalisht do të jetë për një periudhë tre vjeçare.

Për programet **pjesërisht të plotësuara**, akreditimi nuk do të jepet.

Për programet që **nuk janë në përputhje me standardet** akreditimi nuk do të jepet.

STANDARDET

1 STRUKTURA INSTITUCIONALE, MBËSHTETJA ADMINISTRATIVE DHE FINANCI MI

THELBËSORE

- 1.1** Institucioni * ka hartuar rregullore institucionale për programet e doktoraturës që janë ose a) pjesë e rregulloreve ekzistuese, por si një pjesë e emëruar veçantë, ose b) si një dokument i pavarur
- 1.2** Institucioni ka ndarë burime të mjaftueshme njerëzore (akademike dhe administrative), hapësinore, burime fizike dhe financiare, posaçërisht për të mbështetur programet e doktoratës.
- 1.3** Institucioni ka një staf të mjaftueshëm akademik me një gradë doktore, në mënyrë që të paktën 50% e kurseve në nivelin e doktoratës të ligjërohen nga stafi akademik i po atij institucioni. Më tej, të paktën 5 mësime të stafit akademik duhet të kenë një Doktoraturë në fushën e kërkimit të programit të doktoratës dhe të kenë së paku 3 punime, si autor i parë ose korrespondues, të botuar në botimet përkatëse ndërkombëtare në 5 vitet e fundit. Rëndësia e botimeve përcaktohet në bazë të kritereve ndërkombëtare për fushën e veçantë të shkencës - të indeksuar në WoS¹ dhe/ose SCOPUS²).

** Institucioni mund të jetë një universitet, fakultet, departament, varësisht se kush është organizatori kryesor dhe bartësi i programit të doktoratës; ndërsa programet disiplinore zakonisht organizohen nga departamenti, ose fakulteti, programet ndërdisiplinore mund të jenë të nivelit ndër departamentor, ndër-fakultet ose universitar.*

PLOTËSUESE

- 1.4** Institucioni kryen rishikime dhe përditësime të rregullta të programit.
- 1.5** Mundësitë e studimeve në ciklin e tretë - doktoratë publikohen në uebfaqen institucionale, në gjuhët zyrtare të Kosovës dhe në anglisht, dhe përfshijnë të gjithë informacionin përkatës.

¹ WoS (SCIE, SSCI and AHCI)

² SCOPUS (duke përfshirë revistat ose botuesit e rrejshëm)

- 1.6 Institucioni ka një strategji të qartë për ofrimin e doktoratës. Nëse kjo është e përfshirë në një strategji të përgjithshme institucionale, ajo njihet në mënyrë të qartë në një seksion të veçantë.

2 KRITERET E PËRZGJEDHJES DHE PRANIMIT

THELBËSORE

- 2.1 Kandidatët në studimet e ciklit të tretë duhet të zgjedhen në bazë të një procesi konkurrues dhe transparent.
- 2.2 Kandidatët për programin e studimit të ciklit të tretë duhet të kenë një nivel arsimor ekuivalent me një diplomë master.
- 2.3 Në procesin e përzgjedhjes së kandidatëve/doktorantëve, duhet të vlerësohet potenciali i kandidatëve për hulumtim shkencor.
- 2.4 Aplikantët/kandidatët duhet të jenë në gjendje të demonstrojnë njohuri të kënaqshme pune në gjuhën angleze.

PLOTËSUESE

- 2.5 Të dy format e studimit të kandidatëve për doktoratë, me kohë të plotë dhe me kohë të pjesëshme, duhet të kenë një kohë të përcaktuar qartë për përfundimin e studimeve.

3 STRUKTURA / PËRMBAJTJA E PROGRAMIT DOKTORAL

THELBËSORE

- 3.1 Programet e doktoratës duhet të bazohen në kërkime shkencore, megjithëse ato mund të përfshijnë punë në kurse dhe aktivitete të tjera që kontribuojnë në të menduarit kritik dhe zhvillimin e aftësive kërkimore.
- 3.2 Programet e doktoratës duhet të ofrojnë një afat prej 3 ose 4 vjet për kandidatët me kohë të plotë dhe 7 vjet për kandidatët me kohë të pjesëshme.
- 3.3 Programi duhet të mundësojë mundësi individuale për hulumtime; kurset nuk duhet të kalojnë 1/5 e ECTS (36 kreditë) të orëve të kredisë totale ose 20% të ngarkesës totale të punës; programi duhet të zhvillojë aftësi të transferueshme dhe të sigurojë trajnim të mjaftueshëm në metodologjinë, etikën dhe integritetin e kërkimit.
- 3.4 Programi duhet të inkurajojë lëvizshmërinë/mobilitetin dhe pjesëmarrjen në mundësitë e mësimin në institucionet e tjera.
- 3.5 Programi duhet të ketë një proces të vendosur për monitorimin e progresit të doktorantëve.

3.6 Kandidati për doktoratë duhet të ketë një udhëheqës shkencor / mentor i cili duhet caktuar brenda 12 muajve të parë.

3.7 Pranimi i një propozimi të hulumtimit shkencor apo teza e doktoratës duhet t'i nënshtrohet procedurave të përcaktuara qartë dhe në mënyrë transparente.

PLOTËSUESE

3.8 Mentorët e kandidatëve/doktorantëve dhe anëtarët e komisionit duhet të përfshihen në organe institucionale të rëndësishme për arsimin në ciklin e tretë të studimeve.

3.9 Kandidatëve duhet t'i lejojehet ndjekja e kurseve edhe jashtë institucionit, si dhe të ketë mundësi për të fituar përvoja të tjera të rëndësishme, siç janë prezantimet në konferenca akademike, punëtori dhe aktivitete të tjera përkatëse.

3.10 Pjesa më e madhe e punës së kursit duhet të bazohet në punë praktike, seminare, grupe diskutimesh, punëtori dhe punë individuale, sesa metodat kryesisht mësimore didaktike.

3.11 Duhet të dokumentohet grumbullimi i të dhënave për grupet e kandidatëve për doktoratë.

3.12* Nëse ka kapacitete të pamjaftueshme kërkimore, institucioni shqyrton qasje të ndryshme, siç janë programet e përbashkëta, programet bashkëpunuese); një përpjekje serioze duhet të dokumentohet (ju lutemi, shihni S 4.5).

4 MJEDISI / KAPACITETI I HULUMTIMIT

THELBËSORE

4.1 Infrastruktura dhe objektet duhet të jenë inovative dhe të pajtueshme me fushën e hulumtimit të një programi të tërë doktrature dhe projekteve të kërkimit shkencor.

4.2 Duhet të jetë e qartë, dhe e dokumentuar qartë, se puna kërkimore kryhet sipas standardeve etike ndërkombëtare.

4.3 Komisioni i Etikës duhet të jetë përgjegjës për aprovimin e hulumtimit që përfshin njerëzit dhe kafshët. Anëtarët duhet të jenë studiues aktiv, me botime në revista përkatëse ndërkombëtare, pa të dhëna për çfarëdo lloj sjelljeje të gabuar apo shkelje gjatë punës kërkimore, plagjiaturë apo ndonjë çështje tjetër etike, pa konflikte të identifikuar të interesit dhe të përkushtuar për mbrojtjen e të dhënave.

4.4 Asnjë udhëheqës shkencor/mentor nuk duhet të ketë nën mentorim më shumë se tre doktorantë.

PLOTËSUESE

- 4.5* Në rast nevojë për ngritje të aftësive kërkimore, një program i përbashkët doktrature me një universitet tjetër, mundësisht nga jashtë shtetit mund të pranohet (i gjithë programi me të gjithë përbërësit duhet të dokumentohet, duke ndjekur të gjitha standardet në fuqi); format e tjera të bashkëpunimit me institucione të tjera nga jashtë mund të jenë gjithashtu të pranueshme.
- 4.6 Duke marrë parasysh fushën e hulumtimit, mundësitë e punësimit dhe aftësinë e tij kërkimore, institucioni duhet të marrë në konsideratë planifikimin e regjistrimit të grupeve të reja të studentëve.
- 4.7 Institucioni duhet të mbështesë cilësinë e hulumtimit duke kërkuar dhe raportuar mbi cilësinë dhe botimin e punimit kërkimor/shkencor, fondet e kërkimit të jashtëm, krijimin e grupeve kërkimore, etj.

5 MENTORIMI/UDHËHEQJA SHKENCORE

THELBËSORE

- 5.1 Kandidati për doktoratë duhet të ketë të paktën një udhëheqës shkencor (dy mbikqyrës apo mentorë është e këshillueshme), duke mbuluar fushën / temën e hulumtimit që është në fokus të hulumtimit të tij / saj të doktoratës.
- 5.2 Udhëheqësit shkencor/mentorët duhet të jenë anëtarë të stafit akademik të institucionit, të kenë doktoraturë dhe një titull akademik të aprovuar, të jenë studiues aktiv, me një përvojë kërkimore minimale tre vjeçare pas dhënies së doktoratës së tij / saj; ai ose ajo duhet të ketë së paku 3 punime të botuara në botime përkatëse ndërkombëtare në 5 vitet e fundit (rëndësia e botimeve përcaktohet në bazë të kriterëve ndërkombëtare për fushën e veçantë të shkencës-indeksuar në WoS dhe / ose SCOPUS).
- 5.3 Udhëheqësit shkencor/mentorët duhet të kenë përvojë në projekte kërkimore dhe pjesëmarrje në konferenca akademike ndërkombëtare dhe punëtori/trajnime relevante në fushë e caktuar.
- 5.4 Numri i kandidatëve për doktoratë për një mentor duhet të jetë në përputhje me ngarkesën e përgjithshme të punës së një mentori.
- 5.5 Mentorët dhe doktorantët duhet të takohen rregullisht (së paku çdo muaj) për të diskutuar mbi punën kërkimore të kandidatëve dhe për të monitoruar progresin. Këto takime duhet të dokumentohen.
- 5.6 Përgjegjësitë e institucionit, udhëheqësit shkencor dhe doktorantit duhet të përcaktohen qartë në një dokument politikash.

PLOTËSUESE

- 5.7 Institucioni ofron mundësi të zhvillimit profesional për mentorët.

- 5.8 Pjesëmarrja në rrjetet akademike ndërkombëtare dhe aktivitete të ngjashme duhet të dokumentohen.

6 VLERËSIMI

THELBËSORE

- 6.1 Kandidatët mbështeten dhe u kërkohet të botojnë të paktën 1 punim shkencor si autor i parë ose korrespondues në një revistë të rishikuar dhe të rëndësishme në fushën përkatëse (të indeksuar në WoS dhe / ose SCOPUS).
- 6.2 Kandidatët duhet të konfirmojnë se teza e doktoratës është puna e tyre origjinale.
- 6.3 Kandidatët duhet të paraqesin/dërgojnë tezën e tyre në komisionin për doctorate brenda afatit të përcaktuar dhe të marrin pjesë në një mbrojtje publike me gojë.
- 6.4 Institucioni duhet të ketë një protokol të dokumentuar qartë për procesin e vlerësimit, përfshirë përbërjen e komisionit vlerësues, i cili duhet të jetë i përbërë së paku nga tre anëtarë.
- 6.5 Institucioni duhet të ketë kritere të qarta për vlerësimin e tezave të doktoratës.
- 6.6 Institucioni duhet të ketë rregullore të qarta që rregullojnë shembullin e një vlerësimi negativ.
- 6.7 Institucionet duhet të kenë politika dhe procedura të qarta për të adresuar çdo lloj sjelljeje të pahijshme apo shkelje si: praktikë joetike, plagjiaturë, trillim të të dhënave, etj.
- 6.8 Të gjithë anëtarët e komisionit për vlerësimin e mbrojtjes publike duhet të jenë autoritete në fushën përkatëse të kërkimit. Komisioni duhet të ketë së paku një anëtar të jashtëm nga një institucion vendas ose ndërkombëtar.
- 6.9 Mentori apo udhëheqësi shkencor i kandidatit nuk mund të jetë pjesë apo anëtar i komisionit të vlerësimit.

PLOTËSUESE

Asnjë

7 REZULTATI I HULUMTIMIT TË TEZËS SË DOKTORATËS

THELBËSORE

- 7.1 Rezultati përfundimtar i programit të doktoratës është teza. Nuk ka një format të veçantë të parashikuar për tezën. Sidoqoftë, kopja duhet të jetë në dispozicion të publikut. Kjo mund të jetë on-line, por një kopje duhet të mbahet në bibliotekën e institucionit dhe ashtu siç gjykohet e përshtatshme.

7.2 Teza apo disertacioni duhet të pasqyrojë të menduarit origjinal dhe të paraqesë një shtesë të vlefshme në bazën e njohurive të temës.

7.3 Programet e Doktoratës duhet t'i ofrojnë një kandidati të suksesshëm një seri kompetencash që do t'i ofrojnë atij, ose asaj, zgjedhje në rrugën e karrierës.

PLOTËSUESE

7.4 Kur një doktorant nuk i përfundon me sukses studimet e doktoratës institucioni mund të marrë në konsideratë lëshimin e një çertifikate që regjistron kurset që ai / ajo ndoqi gjatë studimit.

7.5 Ekziston një procedurë e përcaktuar për vlerësimin dhe mbrojtjen publike të temës në rastet kur rezultati mund të çojë në aplikimin dhe dhënien e një patente/liçence.

FJALORI/LISTA E TERMEVE

- ***Masë kritike.** Në studimet e doktoratës, madhësia dhe numri i burimeve (pajisje, objekte, studentë, staf akademik, mbikëqyrës/mentor, etj) të nevojshme për të prodhuar hulumtime me cilësi të lartë.
- *** Kandidat për doktoratë (PhD).** Një person i regjistruar në një program doktorate, duke kryer hulumtime dhe duke synuar të mbrojë një tezë dhe të fitojë doktoratën.
- *** Doktor i Filozofisë (PhD).** Lloji i doktoratës, dhe shkalla më e lartë akademike, e dhënë nga universitetet dhe që është një kërkesë minimale për fillimin e një karriere akademike ose të bëhet studiues në fusha të ndryshme shkencore.
- *** Programi i Doktoratës.** Një grup i organizuar i kurseve dhe mundësive kërkimore brenda një ose më shumë disiplinave (p.sh. një program i një-disipline në letërsinë e hershme moderne, ose një program doktrature ndërdisiplinor në gjuhësinë e kompjuterave).
- *** Program i përbashkët i doktoratës.** Një program doktorate që është zhvilluar së bashku nga dy ose më shumë universitete; është një diplomë doktrature e dhënë nga dy ose më shumë institucione që ndajnë përgjegjësitë e mbikëqyrjes, koordinimit dhe vlerësimit, të hulumtimit të kandidatëve për doktoratë.
- *** Shkeljet gjatë hulumtimit.** Kjo është praktikë e papranueshme që ndodh kur një individ devijon ose bën shkelje me qëllim, rrezikshmëri ose nga pakujdesia nga praktikat e pranuar që duhet të ndiqen gjatë kryerjes së hulumtimit. Kjo mund të përfshijë plagjiaturë, trillim dhe falsifikim të të dhënave dhe rezultateve.
- *** Mbikëqyrja/Mentorimi.** Ndërveprimi në formën e stërvitjes, monitorimit dhe mbështetjes midis udhëheqësit shkencor përgjegjës dhe kandidatit për doktoratë, në krahasim me kurset e mësuara ose aktivitetet teknike.
- *** Aftësi të transferueshme.** Aftësi të mësuara në një kontekst (p.sh. hulumtim) që janë të dobishme në një tjetër, përfshirë punësimin në sektorin privat ose publik, në fusha të tilla si shkenca, biznesi ose organizatat qeveritare dhe komunale lokale. Ato bëjnë të mundur zhvillimin dhe zbatimin e aftësive specifike të temës dhe kërkimit në mënyrë efektive.

* Kjo pjesë e Fjalorit është marrë nga zhvillimi i mëturjeshëm i studimeve doktorale, rezultatet e projektit UZDOC, Kovacevic, M. dhe Mihaljevic, S. (2016).

BIBLIOGRAFIA

- Komisioni Evropian (2011). Parimet e aftësimin inovativ të doktoratës.

- Shoqata Universitare Evropiane (2005). Parimet e Salzburgut.
- Shoqata Universitare Evropiane (2010). Rekomandime të Salzburg II. Arritjet e universiteteve evropiane që nga 2005 në zbatimin e Parimeve të Salzburgut.
- Shoqata Universitare Evropiane (2013). Sigurimi i Cilësisë në Studimet e Doktoratës - rezultatet e projektit ARDE.
- Shoqata Universitare Evropiane (2016). Salzburgu në të ardhmen - implementimi dhe sfidat e reja.
- Shoqata Universitare Evropiane (2019). Studimet doktorale në Evropë sot: qasje dhe strukturat institucionale. Studim (Hasgall, A. et.al).
- Studimet doktorale për aftësi të transferueshme në Kroaci: Udhëzime për zhvillim të mëtutjeshëm. Universiteti i Zagrebit. (MODOC, Kovaceviç, M.)
- ORPHEUS / AMSE / WFME (2012). Standardet për doktoratë në biomjekësi dhe shkencat shëndetësore në Evropë.
- Zinner, L. (Ed.) (2016). Profesionistët e Doktoratës. Vjenë: Universiteti i Vjenës.

Standardet e doktoratës u zhvilluan nga Agjencia e Kosovës për Akreditim me mbështetjen e projektit HERAS. Projekti u financua nga Agjencia Austriake e Zhvillimit (ADA), Bashkëpunimi Austriak për Zhvillim, dhe u bashkëfinancua nga Ministria e Arsimit, Shkencës, Teknologjisë dhe Inovacionit të Republikës së Kosovës (MASHT).